

***Kasvatuksen ja koulutuksen
kehittämisen suunnitelma
2019 -22***

Kasvatuksen ja koulutuksen kehittämisen suunnitelma

Vuosille 2018 – 2022 laaditussa Tuusulan kuntastrategiassa on kolme laajaa päämäärää: sujuvuus, hyvinvointi ja vireys. Tavoitteena on, että Tuusulassa asiat sujuvat, oli kyse sitten joukkoliikenteestä tai kasvun ja oppimisen palvelujen saamisesta. Tuusulassa ihmiset, ympäristö, yhteisöt ja yritykset voivat hyvin ja luovat hyvinvointia ympärilleen ottamalla vastuuta itsestään ja muista. Tuusula on myös vireä kaupunkimaisten keskustojen ja maaseudun kylien yhdistelmä, jossa riittää tekemistä ja tapahtumia.

Vuosille 2017 – 2021 laadittu Tuusulan pormestariohjelma nostaa kasvatuksen ja koulutuksen kunnan keskeiseksi painopistealueeksi. Ohjelman mukaan varhaiskasvatuksessa ja koulussa pienet ryhmäkoot ja koulutettu henkilöstö turvaavat lapsen tasapainoista kehitystä. Ohjelmassa todetaan, että erityisen tuen resursseja lisätään sekä varhaiskasvatukseen että perusopetukseen. Tavoitteena on yksi erityisopettaja sataa oppilasta kohti. Ohjelmassa mainitaan myös, että avointa varhaiskasvatusta ja kerhotoimintaa kehitetään ja edistetään.

Lukiokoulutuksessa selvitetään kansainvälisen IB-linjan saaminen Tuusulaan sekä tiivistetään yhteistyötä koulutuskuntayhtymä Keudan, kansalaisopiston ja kolmannen sektorin kanssa. Pormestariohjelmassa todetaan myös, että urheilun tai muun harrastustoiminnan ja lukio-opiskelun yhteensovittamista tuetaan mahdollistamalla joustavia opiskelujärjestelyjä.

Tuusulan kunnassa kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelmaa on tehty yhteistyössä henkilöstön, päättäjien, huoltajien sekä lasten ja nuorten kanssa, ja se tehdään vuosille 2019 - 2022. Kehittämisen kohteet ovat nousseet esille kuntalaisille tehtyjen kyselyjen, koulujen oppilaskuntien, varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten tekemien tehtävien sekä kasvun ja oppimisen tulosalueen henkilökunnan ja päättäjien työpajatyöskentelyjen avulla. Saatuja ehdotuksia on peilattu edellä mainittuihin toimintaa ohjaaviin asiakirjoihin ja Opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman Peruskoulufoorumin tutkija- ja asiantuntijaryhmän esittämiin linjauksiin. Tuloksena ovat tähän suunnitelmaan kootut tulevien vuosien kehittämiskohteet kasvatuksen ja opetuksen toimialalla.

Valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa tuodaan esiin seuraavia tavoitteita ja tulevaisuuden edellyttämää laaja-alaista osaamista. Näitä tavoitteita voidaan saavuttaa eri toimijoiden välisen yhteistyön tuloksena, ja siten ne ohjaavat tämän suunnitelman kautta kaikkia lasten ja nuorten sekä aikuisopiskelijoiden kanssa toimivia.

Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnalliset tavoitteet

Kasvu ihmisyyteen ja yhteiskunnan jäsenyyteen

Tarpeelliset tiedot ja taidot

Sivistyksen, tasa-arvoisuuden ja elinikäisen oppimisen edistäminen

Tulevaisuuden edellyttämä laaja-alainen osaaminen

Ajattelu ja oppiminen

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Itsestä huolehtiminen, arjenhallinta ja turvallisuus

Monilukutaito

Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen

Työskentely, opiskelu ja työelämässä tarvittava osaaminen

Osallistuminen, vaikuttaminen ja vastuullisuus

Visio

Tuusula on kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta Suomessa.

Tuusulan kasvatus ja opetus perustuvat turvallisuutta ja hyvinvointia luovaan yhteisölliseen ja vireään toimintakulttuuriin. Ammattitaitoinen henkilökunta ohjaa lapsia ja nuoria ja opiskelijoita monipuoliset työtavat mahdollistavissa, moderneissa kasvun ja oppimisen ympäristöissä. Hyvinvointia ja oppimismotivaatiota tuetaan positiivisen pedagogiikan keinoin.

Kasvun ja oppimisen tulosalueen kehittämisen kärjet 2019 - 22

Varhaiskasvatussuunnitelma ja opetussuunnitelmat

Uudet varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen, taiteen perusopetuksen ja lukion suunnitelmat ovat käytössä syksystä 2019 alkaen koko toiminnassa olevalla ikäluokalla. Suunnitelmien toteutumista arvioidaan, tuetaan ja päivitetään havaittujen tarpeiden mukaan. Suunnitelmien mukaisesti tavoitellaan toimintakulttuuria, jossa vahvistetaan yhteistyötä ja samanaikaisopettajuutta ja kehitetään oppimisympäristöjä sekä oppimisen- ja työskentelyn tapoja monipuolisemmiksi. Erityisesti kiinnitetään huomiota yhteisöllisyyden kehittämiseen ja henkilöstön kykyyn ja mahdollisuuksiin toimia yhteisten tavoitteiden suuntaisesti.

Arvioinnin kehittäminen

Tuusulan kasvun ja oppimisen palveluiden tulosalueella pyritään kuntastrategiassa asetetun tavoitteen mukaisesti siihen, että Tuusula on kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta. Tavoitteen saavuttamista arvioidaan monipuolisilla menetelmillä, jotka ottavat huomioon oppimistulosten ja oppimaan oppimisen lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden näkökulmat. Tuusulan varhaiskasvatusta arvioitaessa arviointi kohdistuu erityisesti toiminnan järjestelyihin ja pedagogiikan toteutumiseen. Tuusulassa kehitetään oppilasarviointia kohti oppimisen edistymistä osoittavaa laaja-alaisen osaamisen arviointia. Oppilasarvioinnissa painopiste on myös monipuolisten osaamisen osoittamisen tapojen mahdollistamisessa ja yhdenvertaisen arviointikulttuurin kehittämisessä. Kasvun ja oppimisen palveluissa kehitetään oman toiminnan suunnitelmallista arviointia kaikilla toiminnan tasoilla.

Hyvinvointi ja yhteisöllinen oppilashuolto

Varhaiskasvatuksessa hyvinvointia tuetaan lasten kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista huolehtimalla ja siitä huolehtiminen kuuluu kaikille kasvattajille. Yhteistyö huoltajien kanssa on tärkeä osa hyvinvointityötä. Lapsen vahvuuksiin ja kiinnostuksenkohteisiin keskittyvä toiminta edistää lapsen hyvinvointia. Arvioimalla lasten vahvuuksia ja valmiuksia voidaan edistää lapsen positiivista kehitystä. Tuusulassa varhaiskasvatuksen tavoitteena on lasten osallisuuden vahvistaminen, hyvinvoinnin lisääminen ja syrjäytymisen ennalta ehkäiseminen.

Kouluterveyskyselyn pitkittäistutkimuksessa tuusulalaisten nuorten kouluviihtyvyys on heikentynyt kymmenellä prosentilla vuodesta 2013 vuoteen 2017. Vaikeudet seurata opetusta ovat lisääntyneet viisi prosenttia. Hengästyttävän liikunnan harrastaminen, aamupalan ja koululounaan syöminen ja riittävän yönunen nukkuminen ovat vähentyneet merkittävästi tuusulalaisessa aineistossa. Lasten ja nuorten ylipaino on lisääntynyt. Merkittävää myönteistä kehitystä on tapahtunut tupakoinnin ja kiusaamisen vähentymisessä. Keskusteluhyteydet vanhempiin ja opettajiin ja luokan työrauha ovat muuttuneet toimivammiksi jopa 10-20 prosenttia. Vertailtaessa Tuusulaa muuhun maahan havaitaan, että kouluviihtyvyys, liikunnan määrä, kouluruokailuun osallistuvien määrä, unen määrä, vaikeudet opetuksen seuraamisessa ja kokemukset osallisuudesta ja vaikuttamismahdollisuuksista ovat 2-10 prosenttia heikompia kuin valtakunnan keskiarvot.

Lasten ja nuorten hyvinvointia tuetaan kehittämällä oppilashuollon palveluita. Oppilashuollon työntekijöitä on oltava riittävästi, jotta tuen tarpeessa olevat oppilaat saavat tarvitsemansa avun. Koulupsykologien ja -kuraattorien siirtyminen kasvun ja oppimisen palvelujen työntekijöiksi mahdollistaa aiempaa saumattomamman yhteistyön. Tavoitteena on kehittää oppilashuollon käytänteitä entistä monipuolisemmiksi ja kasvun ja oppimisen ympäristöjen arkeen sulautuviksi. Hyvinvointiosaamista tuetaan ottamalla käyttöön Pro-koulu-toimintamalli ja laatomalla hyvinvointioppimisen vuosisuunnitelma. Henkilöstön hyvinvoinnin tukeminen on tärkeä osa lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämistä.

Oppimisympäristöt

Oppimisympäristöllä tarkoitetaan fyysisistä, psyykkisistä ja sosiaalisista tekijöistä koostuvaa ympäristöä, jossa sekä varhaiskasvatus että opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristöjä laajennetaan sisätilojen ulkopuolelle hyödyntämällä sekä lähiympäristöjä että kulttuurikohteita ja alueen työpaikkoja. Tieto- ja viestintäteknikkaa käytetään opetuksessa ja oppimisessa luontevasti silloin, kun se on tarkoituksenmukaista. Sähköisten oppimisympäristöjen hyödyntämistä laajennetaan sisäisillä koulutuksilla. Kehittämisyksikön alussa TVT-laitekanta on pääosin kouluissa 1:2 ja joissakin kouluissa 1:3. Koulujen laitekantaa kasvatetaan kokeilujen ja laitekannan muuttamisen kautta lähemmäs 1:1 –tavoitetta. Varhaiskasvatuksessa tavoitellaan tilannetta, että jokaisella pienryhmällä on laite käytettävissä dokumentointia varten. Varhaiskasvatuksen ja koulun ympäristön henkisestä ja fyysisestä turvallisuudesta ja terveellisyydestä huolehditaan.

Kansainvälisyys

Tuusulassa kansainvälisen toiminnan tavoitteena on ensisijaisesti laaja-alainen arvo- ja asennekasvatus. Kansainvälisyyttä kehitetään osana varhaiskasvatuksen ja oppimisen toimintaympäristön arkea. Tuusulassa monikulttuurisuus lisääntyy vähitellen. Kielipainotetun opetuksen tarvetta ja hyötyjä arvioidaan. Lentokentän läheisyys mahdollistaa sen, että kasvun ja oppimisen palveluissa tarjotaan suunnitelmallisesti vierailumahdollisuuksia kansainvälisille toimijoille. Kansainvälisen toiminnan suunnitelmaa ja resursointia kehitetään siten, että mahdollistetaan

- kansainvälisyyden toteutuminen laaja-alaisena osaamisena ja kotikansainvälisyytenä osana perusopetusta.
- koulujen yhteistyö ja oppilasvaihdot kunnan eri ystävyyskaupunkien kanssa.
- avustuksen myöntäminen koulujen erillisille kansainvälisille projekteille.
- kehittäjäopettajista koostuvan asiantuntijaryhmän koulutautuminen ja verkostoituminen toimialan tavoitteiden suuntaisesti myös kansainvälisesti.
- kasvun ja oppimisen palvelujen osaamisesta rakennetaan kansainvälisiä vierailijoita varten tutustumistarjontaa.

Johtaminen

Laadukas johtaminen on tärkeä osa menestyvää ja kehittyvää organisaatiota. Tuusulassa johtamisessa kiinnitetään huomiota pitkäjänteiseen ja hallittuun, omien tavoitteiden mukaiseen muutokseen. Muutosta tavoitellaan jaetulla ja osallistavalla johtajuudella ja tiimityöskentelyn mahdollistamisella kaikilla organisaation tasoilla. Tutkimus- ja arviointitietoon perustuvaa johtamista vahvistetaan kehittämällä kaikille organisaation tasoille ulottuva toimintaa ja palautteen antamista tukeva arviointimalli.

Lukiokoulutus

Tuusulan uuden lukiorakennuksen suunnittelu on valmistunut. Vuonna 2020 pidettävälle Tuusulan asuntomessujen aikaan rakentuva Monio-rakennus on erinomainen näyteikkuna tuusulalaiselle kasvun ja oppimisen palvelujen osaamiselle. Monio mahdollistaa monialaista yhteistyötä ja useiden eri ikäryhmien luontevaa kohtaamista, koska rakennuksessa tulee toimimaan lukio, kansalaisopisto ja taiteen perusopetus sekä käsityökoulu. Sinne tulee myös kokoontumis-, esiintymis- ja liikuntatiloja, jotka ovat kuntalaisten, yritysten sekä eri opistojen ja yhteisöjen käytettävissä. Rakennuksen valmistuttua keskitytään monialaisen ja moniammatillisen toimintakulttuurin luomiseen. Monion rakentamisen ja toimintakulttuurin kehittämisen myötä Tuusulan lukio on lukiokoulutuksen kärkiyksiköitä Suomessa. Kunnan lukion vetovoimaisuus kasvaa, ja perusopetuksen päättävien oppilaiden halukkuus hakeutua oman kunnan lukioon kasvaa. Suunnittelujakson aikana selvitetään IB-linjan sijoittuminen Monioon.

Oppiminen

Oppiminen on elinikäistä ja edellisen tiedon pohjalle rakentuvaa. Se voidaan nähdä sekä yksilön että yhteisön näkökulmasta. Myös oppimisen kokonaisuus voidaan jäsentää osatekijöihin. Nämä osatekijät ovat osa oppimisprosessia.

Kasvun ja oppimisen erityinen painopiste 2019-2022 on monialaisuuden, ilmiöpohjaisuuden ja oppiainerajat ylittävän oppimisen vakiinnuttaminen.

KASVU JA OPPIMINEN					
	oppija ja oppimistulokset	OPS ja VASU tavoitteet ja sisällöt	opetus ja pedagogiikka	oppimisympäristöt	ohjaus ja tuki
painopiste 2019-22	laaja-alaisen osaamisen taitojen kehittäminen	monialaisuuden, ilmiöpohjaisuuden ja oppiainerajat ylittävän oppimisen vakiinnuttaminen	yhteis- ja samanaikais-opettajuuden sekä tiimityön vahvistaminen	kasvun ja oppimisen ympäristöjen laajentaminen seinien ulkopuolelle sekä fyysisiin että virtuaalisiin ympäristöihin	joustavien yhteistyökäytänteiden kehittäminen

Millaista toimintamme on?

Toimintakulttuuri perustuu yhdessä oppimiseen ja osallistavaan vuorovaikutukseen. Laaja-alainen osaaminen edellyttää monipuolisia osallistavia työtapoja ja yhdessä tekemisen kulttuuria, jossa jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa oman oppimisensa ja osaamisensa kehittymiseen. Ajattelun ja oppimaan oppimisen taidot sekä monilukutaito luovat perustan kaikelle laaja-alaiselle osaamiselle ja ovat keskiössä kaikissa oppimisprosesseissa. Laaja-alaiset osaamisalueet huomioidaan kaikessa oppimisessa.

Tavoitteena on toimintakulttuuri, jossa käytetään monipuolisia oppimisen ja työskentelyn tapoja. Tämä pitää sisällään muun muassa samanaikais- ja yhteisopettajuutta sekä opettajien ja oppilaiden välistä yhteistyötä. Lapset, oppilaat ja opiskelijat ovat aktiivisia toimijoita, jotka oppivat asettamaan tavoitteita ja ratkaisemaan ongelmia sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Toimintakulttuuria kehitetään osallistavaksi tapahtumaksi, jossa oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa vertaisryhmän, opettajan/henkilöstön, ulkopuolisten asiantuntijoiden ja eri yhteisöjen kanssa erilaisissa oppimisympäristöissä. Tieto- ja viestintäteknikkaa hyödyntävä toimintakulttuuri tukee verkostoitunutta työtettä ja yhteistyötä.

Lapsia, oppilaita, ja opiskelijoita ohjataan ja kannustetaan ottamaan vastuuta toiminnasta, oppimisesta ja opiskelusta. Tietoisuus omasta oppimisprosessista, yritteliäs asenne ja omien kiinnostuksen kohteiden hyödyntäminen synnyttävät oppimisen iloa. Oppiminen ei ole tiedon siirtämistä vaan yhteistä tiedon rakentamista ja luomista. Tavoitteena on, että lapset, oppilaat, ja opiskelijat osaavat perustella kantansa ja tulevat kuulluiksi. Lapsi ja nuori voi pohtia omaa oppimistapaansa ja suunnitella ja valita työtapoja. Hän voi opettaa, ohjata ja toimia asiantuntijana koulu yhteisössä. Lapset, oppilaat ja opiskelijat osallistuvat arjen suunnitteluun ja toteutukseen muun muassa toimimalla oppilaskunnan jäsenenä, vertaissovittelijoina, kummioppilaina ja tukioppilaina. Oppimisesta saa palautetta ja oppimisen prosessia tuetaan.

Lasten ja nuorten paikallisidentiteettiä vahvistetaan valitsemalla päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten tilojen lähiympäristöjen lisäksi oppimisympäristöiksi kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita, näyttelyitä ja luontokohteita. Myös yritysten ja yhdistysten tarjoamia erilaisia oppimisympäristöjä hyödynnetään. Lisäksi erilaisista oppimisympäristöistä voidaan tehdä vierailuja päiväkoteihin ja kouluille sekä toimittaa käyttöön materiaalipaketteja. Tieto- ja viestintäteknologian avulla kohteisiin on mahdollista tutustua myös digitaalisessa oppimisympäristössä.

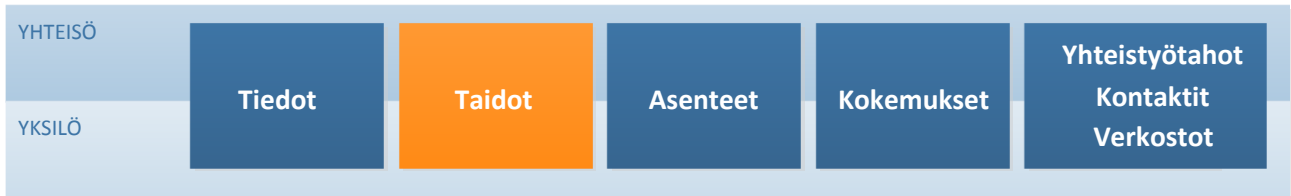
Päätavoitteet suunnittelujakson aikana

- Kasvun ja oppimisen palveluverkkoa muutetaan suunnitelmallisesti siten, että moniammatillisuus, monialaisuus, yhteisopettajuus ja joustavat yhteistyökäytänteet ovat toimivia jokaisessa toimintayksikössä.
- Oppimisympäristöjen kehittäminen on suunnitelmallista ja tasa-arvoista eri puolilla kuntaa. Oppimisympäristöjen monipuolistamiseen suunnattua rahoitusta kasvatetaan.
 - o Jokaisessa varhaiskasvatuksen ja opetuksen yksikössä on yhteisopettajuutta, liikkuvaa koulua, eriyttämistä ja yksilöllisiä oppimispolkuja tukevia monipuolisia oppimisympäristöjä.

- Liikkuva koulu –hanke tukee oppimisympäristöjen muokkaamista monipuolisiksi ja opettajien kouluttamista liikkuvan oppimisen osaajiksi.
- vakiinnutetaan ilmiöpohjainen oppiminen ja yhteisopettajuus osaksi kansalaisopiston oppimisympäristöä
- Lähiluonnon hyödyntämiseksi tehdään yhteistyötä kunnan vapaa-aikapalveluiden kanssa.
- Opetussuunnitelmien mukaiseen joustavaan toimintakulttuurin muutokseen pyritään pitkäkestoisilla hankkeilla.
 - Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista laajennetaan kunnassa.
 - Suunnittelujakson jälkeen kaikissa kouluissa yksi tai useampi vuosiluokka on mukana sähköisen opetuksen hankkeessa.
 - Laitekantaa kasvatetaan kohti 1:2 –tavoitetta. Suunnittelujakson aikana määritellään, onko laitekannan tavoitteen syytä olla 1:1.
 - Selvitetään mahdollisuudet olla mukana oppilasagenttitoiminnassa.
- Tutoropettajamallia kehitetään kohti kuntakohtaista asiantuntijaryhmää, josta yksiköt saavat tarvitsemaansa tukea eri aihepiireihin.
 - Kunnan sisäinen kouluttaminen, osaamisen jakaminen ja samanaikaisopettajuus vahvistuvat.
 - Asiantuntijaryhmän opettajia pyritään saamaan mukaan alueellisiin ja valtakunnallisiin verkostoihin ja koulutuksiin.
- Kielipainotteinen opetus aloitetaan suunnittelujakson aikana.
- Kieliohjelmaa laajennetaan.
- Kielten opettamisen varhentamista kehitetään samanaikaisopetuksena.
- Oppilaiden ja henkilöstön kansainvälisen toiminnan mahdollisuuksia tuetaan mm. osallistamalla oppilaat kansainvälisten vierailijoiden vierailuihin ja ystävyyskoulutoiminnalla.
- Monion rakentaminen ja uuden toimintakulttuurin kehittäminen luo entistä joustavimmat yhteistyökäytännöt ja mahdollisuuksia yhteiseen opetukseen lukion, kansalaisopiston ja taiteen perusopetuksen kesken.
- Monion valmistuttua Tuusulan lukiossa aloitetaan IB-linja.
- Maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon opetusta kehitetään kansalaisopistojen uutena koulutustehtävänä.

HENKILÖSTÖN OSAAMINEN

Osaamisen vahvistaminen on elinikäisen oppimisen kivijalka. Se voidaan jakaa yksilön ja yhteisön osaamisen kehittämiseen. Yksilön osaamisen kehittäminen on ammatillisuuden lisäämistä ja yhteisön osaamisen kehittäminen on yhteisöllistä oppimista. Osaamisen kokonaisuus voidaan jäsentää viiteen osatekijään.

Henkilöstön osaamisen painopiste 2019-2022 on uuden oppimiskäsityksen ymmärtäminen ja sitä tukevien työtapojen hyödyntäminen.

HENKILÖSTÖN OSAAMINEN				
	Ammatillinen osaaminen	Työyhteisö- ja verkosto-osaaminen	Strateginen ja organisaatio-osaaminen	Kehittämisosaaminen ja itsensä johtaminen
painopiste 2019-22	Uuden oppimiskäsityksen ymmärtäminen ja sitä tukevien työtapojen hyödyntäminen	Sujuva yhteistyö kasvatus-, opetus- ja oppilashuolto-henkilöstön kesken	Oman työn ja strategian välisen yhteyden huomioimisen kehittäminen	Henkilökohtaisen osaamisen kehittäminen sekä jakaminen

Millaista ammatillinen osaamisemme on?

Opettaja toimii opiskelun ja oppimisprosessin ohjaajana. Yhteisopettajuus ja samanaikaisopettajuus ovat tavoiteltavia toimintatapoja. Erilaiset työtavat tukevat aktiiviseksi kansalaiseksi kasvamista ja antavat lapsille, oppilaille ja opiskelijoille valmiuksia eettiseen ja yhteiskunnalliseen ajatteluun ja toimintaan. Yksilöllisyys huomioidaan ja kiinnostuksen kohteet sekä kokemukset hyödynnetään oppimisprosessissa.

Oppilashuoltoa ja kodin ja koulun yhteistyötä tehdään yhteistyössä. Oppilaan ympärille rakennettava tuki toteutetaan suunnitelmallisesti ja moniammatillisesti. Yhteisölliseen oppilashuoltoon luodaan tapoja tehdä yhteistyötä laajemmin ja kokouksiin kutsutaan toimijoita tarpeen mukaan. Kun ulkopuolisia työtahoja otetaan mukaan koulutyöhön, opettaja toimii moniammatillisen yhteistyön pedagogisena johtajana. Yhteistyö rakennetaan kaikkia yhteistyötahoja hyödyttäväksi. Yhteistyö aloitetaan tavoitteiden rajaamisella siten, että opetussuunnitelman tavoitteet ovat keskiössä.

Kasvatus- ja sivistystoimessa oppimisen ja koulunkäynnin tuki on kuvattu tukipolkuna. Lähtökohtana on turvallinen ja yhteisöllinen päivä. Laadukasta varhaiskasvatusta ja perusopetusta tarjotaan omassa lähipäiväkodissa tai -koulussa ja lapsen tarvitsema tuki pyritään järjestämään sinne. Kasvun ja kehityksen perustarpeita tuetaan kodin ja koulun yhteistyöllä. Pedagogisilla ja rakenteellisilla ratkaisuilla, monipuolisilla menetelmillä ja riittäväillä tukitoimilla taataan mahdollisuus yksilölliseen oppimiseen. Lasta tuetaan opettajien välisellä ja moniammatillisella yhteistyöllä.

Henkilöstön osaamisen kehittämiseen panostetaan laatimalla täydennyskoulutuskalenterit vastaamaan vuotuisia teemoja ja painopistealueita. Tuusulan kuntastrategiassa tavoitellaan hyvinvointia, sujuvuutta ja vireyttä. Hyvinvointiin panostetaan jatkuvasti, jotta lapset, oppilaat, opiskelijat ja henkilöstö voivat hyvin ja edistävät hyvinvointia. Sujuva arki olennaiseen keskittyen vaatii uusien asioiden osalta alkuun paljon panostusta. Osallisuus, hyvinvointi ja arjen sujuvuus lisäävät ihmisten vireyttä.

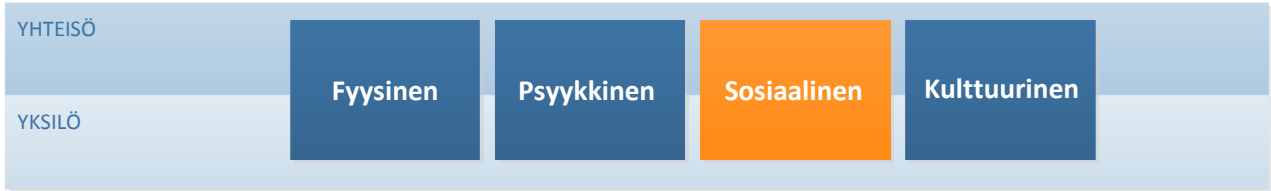
Osaamisen jakamista kehitetään jatkuvasti mahdollistamalla yksiköiden sisäinen ja yksiköiden välinen yhteistyö sähköisin välineinen ja säännöllisin tapaamisin. Sisäisten koulutusten ja kouluttajien määrää lisätään osaamisen jakamisen laajentamiseksi.

Päätavoitteet suunnittelujakson aikana

- Varhaiskasvatussuunnitelman ja opetussuunnitelmien tuntemusta vahvistetaan sisäisillä koulutuksilla ja huolehtimalla siitä, että keskeisissä alueellisissa ja valtakunnallisissa koulutuksissa on osallistujia toimialta.
 - o Henkilöstölle järjestetään laaja-alaisen osaamisen ja monipuolisen arvioinnin toteuttamista tukevaa koulutusta.
- Moniammatillinen toiminta yksiköiden arjessa on sujuvaa. Eri toimijat ovat tietoisia työryhmien, kokousten ja tiimien tavoitteista ja toimintaperiaatteista.
 - o Työyksiköiden rakenteet tukevat yhteistyötä ja tiimijättelua.
 - o Kokeileva kehittämiskulttuuri joustavien yhteistyökäytänteiden lisäämiseksi on yleinen toimintatapa.
- Oppilaanohjauksen taso on Tuusulassa suositusten mukainen.
- Lähikoulu –periaate ja joustava tuen saaminen varmistetaan nostamalla erityisopettajien määrää siten, että kunnassa on erityisopettaja aina sataa oppilasta kohden sekä erityisen tuen opetusryhmiä sosiaalis-emotionaalisten ongelmien tukemiseen.
 - o Joustavan tuen järjestelyissä kehitetään yksilötasolla, yksikkökohtaisesti, alueellisesti ja kuntatasolla.
- Osaamisen jakamiseen on selkeät toimintamallit työyksiköissä ja kuntatasolla.
 - o Henkilöstön osaamispankki –mallista luodaan osa asiantuntijaryhmän toimintaa.
 - o Hyviä käytänteitä ja omaa osaamista jaetaan säännöllisesti työyksiköiden sisällä tähän toimintaan varatulla ys-ajalla.
 - o Jokaisen henkilöstön jäsenen työtehtävät ja työaika sisältävät kehittämistehtäviä.
 - o Henkilöstö on mukana kunnan sisäisissä, alueellisissa ja valtakunnallisissa verkostoissa. Verkosto-osaaminen on osa henkilöstön osaamispankki –ajattelua.
 - o edistetään kansalaisopiston ja taiteen perusopetuksen tuntiopettajien, joita on noin 100, mahdollisuutta osallistua vuorollaan täydennyskoulutuksiin
- Koulutuskalenterit rakennetaan vastaamaan kyselyissä ja tutkimuksissa havaittuja tarpeita ja kunnan strategisia linjauksia.
 - o Sisäisten koulutusten määrä kasvaa, ja eri yksiköiden henkilöstön välinen yhteistyö lisääntyy.
 - o Tiedottamisen ja markkinoinnin osaamista lisätään ja uusia viestintäkanavia avataan esimerkiksi kansalaisopistolla.
- Koulunuorisotyötä kehitetään yhdessä nuorisopalveluiden kanssa.
 - o Kouluilla ja nuorisopalveluilla on yhteisiä työntekijöitä, joiden työajasta 50 prosenttia suunnataan ennaltaehkäisevään työhön kouluilla.
 - o Kasvatusohjaajien palkkaamista jatketaan koulujen resurssien puitteissa.

KESTÄVÄ HYVINVOINTI

Hyvinvointi on osaamisen ja oppimisen perusta. Se voidaan nähdä yksilön, yhteisön ja ympäristön hyvinvointina. Hyvinvointi voidaan jäsentää neljään osa-alueeseen. Nämä osa-alueet muodostavat yhdessä vahvan pohjan kestäväälle hyvinvoinnille.

Kestävän hyvinvoinnin painopiste 2019-2022 on yhteisöllisyyden kehittäminen sosiaalisten taitojen oppimisen ja ylläpitämisen kautta.

KESTÄVÄ HYVINVOINTI				
	Fyysinen	Psyykinen	Sosiaalinen	Kulttuurinen
painopiste 2019-22	Hyvinvoinnin edistäminen oppimisympäristöjen monipuolistamisen ja nykyaikaistamisen kautta	Positiivisen minäkuvan ja oppimiskokemuksen vahvistaminen	Yhteisöllisyyden kehittäminen sosiaalisten taitojen oppimisen ja ylläpitämisen kautta	Lasten, nuorten, opiskelijoiden sekä henkilökunnan kulttuurisen monimuotoisuuden huomioiminen ja hyödyntäminen

Millaista hyvinvoiva toimintakulttuuri on?

Hyvinvoivan toimintakulttuurin lähtökohtana ovat seuraavat toimintaa ohjaavat painotukset:

- yhteisöllisyys,
- lapsen, oppilaan ja opiskelijan osallisuus,
- joustavat oppimisjärjestelyt sekä
- tarpeellisten tietojen ja taitojen hallinta.

Hyvinvoiva oppimisympäristö on fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallinen. Kasvattajat ja opettaja huolehtivat turvallisuudesta, kannustavasta ja osallistavasta ilmapiiristä yhdessä oppimisympäristöjen muun henkilöstön kanssa. Kiusaamista ei sallita. Oppimisympäristöt eivät rajoitu sisä- ja ulkotiloihin, vaan oppimisessa hyödynnetään muun muassa ympäröivää luontoa, kulttuurikohteita ja yrityksiä. Tieto- ja viestintätekniikkaa käytetään oppimisympäristöjen monipuolistamisessa ja laajentamisessa. Uudet tilat rakennetaan muunneltaviksi ja aktiivisuutta tukeviksi. Olemassa olevien tilojen muunneltavuutta lisätään mahdollisuuksien mukaan.

Lapsen, oppilaan ja opiskelijan kiinnostuksen kohteet, arvostukset, työskentelytavat ja tunteet sekä kokemukset ja käsitykset itsestä oppijana ohjaavat oppimisprosessia ja motivaatiota. Minäkuva sekä pystyvyyden tunne ja itsetunto vaikuttavat siihen, millaisia tavoitteita hän asettaa toiminnalleen. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ohjaus vahvistaa lapsen, oppilaan ja opiskelijan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen myönteisen ja

realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa sekä oppimista tukevaa että kiinnostuksen kohteita laajentavaa vuorovaikutusta.

Lapsia, nuoria, opiskelijoita ja henkilökuntaa ohjataan tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä omia sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan. Heitä kannustetaan pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Kulttuurinen moninaisuus nähdään myönteisenä voimavarana.

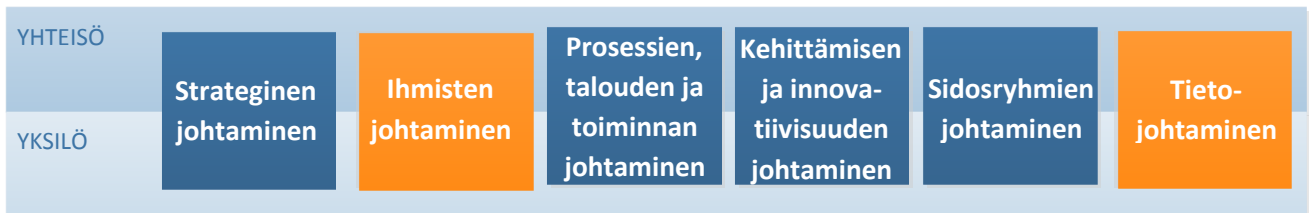
Kansalaisopiston vahvuuksia tehdään entistä näkyvämmiksi. Tutkimusten mukaan kansalaisopistoilla on suuri merkitys kuntalaisten hyvinvoinnin edistäjänä kohentamalla opiskelijoidensa, tietoja, taitoja, yhteisöllisyyttä ja itsearvostusta. Kansalaisopisto-opinnot ehkäisevät yksinäisyyttä ja syrjäytymistä, parantavat työelämässä ja arjessa selviytymiseen tarvittavia valmiuksia sekä esimerkiksi auttavat kuntaan muuttajia liittymään osaksi yhteisöä. Taiteen perusopetus tukee lapsen ja nuoren identiteetin kehittymistä ja antaa valmiuden elinikäiselle taiteen harrastamiselle sekä kulttuurista ja taiteesta nauttimiselle elämän rikastuttajana.

Päätavoitteet suunnittelujakson aikana

- Positiivisen pedagogiikan käyttöä vahvistetaan.
- Päiväkotien, koulujen ja kansalaisopiston toimintaympäristöjä kehitetään siten, että ne mahdollistavat eri ikäryhmien ja eri toimijoiden välisen luontevan kohtaamisen.
- Varhaiskasvatuksessa rakennetaan yhteisöjä, jossa lapsilla on hyvät edellytykset olla aktiivinen toimija. Osallistumisen ja vaikuttamisen kautta lasten käsitys itsestään kehittyy, itseluottamus kasvaa ja yhteisössä tarvittavat sosiaaliset taidot muovautuvat.
- Ennaltaehkäisevän oppilashuollon malleja kehitetään kaikissa kouluissa. Yhteisöllisten oppilashuoltoryhmien toimivia käytänteitä jaetaan.
- Pro koulu on tutkimustietoon perustuva käyttäytymisen ongelmien ennaltaehkäisemiseen kehitetty koko koulun toimintamalli, joka otetaan käyttöön kaikissa kouluissa.
- Laaditaan hyvinvointioppimisen malli osaksi opetussuunnitelmaa tai sen liitteeksi.
 - o MOVE-mittausten tulokset 5. ja 8. luokalla otetaan huomioon hyvinvointihankkeiden suunnittelussa.
 - o Kouluterveyskyselyiden tulokset 4., 5., 8. ja 9. luokalla sekä lukiossa otetaan huomioon hyvinvointihankkeiden suunnittelussa.
 - o Liikkuva koulu –hanketta jatketaan.
- Osallistavaa budjetointia oppilaskuntien kanssa ja yhteistyötä seura- ja järjestötoimijoiden kanssa koulun kerhotoiminnan järjestämiseksi laajennetaan.
- Kansalaisopiston monipuolisen opetustarjonnan myötä yhä useampi kuntalainen opiskelee, myös aliedustettujen ryhmien, kuten nuorten aikuisten ja miesten määrä opiskelijoina kasvaa.

JOHTAMINEN

Johtaminen on onnistumisen organisointia. Se on sitä sekä yhteisön että yksilön näkökulmasta. Johtamisen kokonaisuus voidaan jäsenellä kuuteen osa-alueeseen. Kullekin osa-alueelle voidaan määritellä tavoitteet ja toimintatavat.

Johtamisen painopiste vuosina 2019-2022 on johtoryhmätyön ja jaetun johtajuuden vahvistaminen ja kehittäminen ja tiedolla johtaminen.

JOHTAMINEN						
	strateginen johtaminen, talouden ja toiminnan johtaminen	asiakkuuksien ja palveluiden/prosessien johtaminen	prosessien ja rakenteiden johtaminen, johtamisjärjestelmä	kehittämisen ja innovatiivisuuden johtaminen	ihmisten ja työyhteisöjen johtaminen	laadun ja arvioinnin johtaminen, tietojohtaminen
Painopiste 2019-22	talouden johtamisen vahvistaminen	osallistavan johtamisen kehittäminen	johtoryhmätyön ja jaetun johtajuuden vahvistaminen ja kehittäminen	toiminnan kehittäminen osana sisäisiä ja ulkoisia verkostoja	kehitetään kykyä toimia ja johtaa ihmisiä muuttuvassa ympäristössä	tutkimus- ja arviointitieto johtamisen välineenä ja tiedolla johtaminen

Millaista johtaminen on?

Avoin, joustava, keskusteleva, erilaisuutta hyväksyvä ja aloitteellisuutta arvostava toiminta ohjaa ottamaan vastuuta kehittämistehtävistä. Johtajuutta jaetaan vastuualueittain. Johtamisen jakamista tuetaan koulutuksen ja taloudellisen resursoinnin kautta. Yksiköille ohjataan resurssia kehittämiseen ja johtamisen jakamiseen. Tätä kautta vahvistetaan vararehtoreiden/-johtajien sekä tiiminvetäjien roolia yksiköiden arjessa. Verkostoitumista kunnan sisällä sekä kunnan ulkopuolella lisätään rehtoreiden, vararehtoreiden, tiiminvetäjien sekä asiantuntijoiden osalta Hallinnon asiantuntijat perehtyvät uusimpaan tutkimustietoon ja oman toiminnan arviointituloksiin.

Yksiköissä henkilöstö toimii tiimeissä, jotka kehittävät osaltaan tiimien ja koko työyhteisön käytänteitä toimiviksi. Henkilöstö jakaa yhteiset arvot ja vision ja ymmärtää niiden sisällön ja merkityksen. Kaikki yhteiset tehtävät jakaantuvat tasaisesti. Toimintaa arvioidaan säännöllisesti.

Tiedolla johtamista tukevia mittareita kehitetään suunnittelujaksolla yhteistyössä kasvatus- ja sivistystoimen hallinnon ja yksiköiden esimiesten kanssa. Strategisen johtamisen kehittämisen kautta pyritään siihen, että koulut

voivat tehdä pidempijaksoisia kehittämissuunnitelmia ja jokainen henkilökunnan jäsen osaa ohjata toimintaansa strategian suuntaan.

Yksiköt siirtyvät kokonaisbudjettiin suunnittelujakson aikana. Budjetoinnin kehittämisellä parannetaan yksiköiden mahdollisuuksia suunnata resurssia joustavammin valitsemiinsa painopisteisiin.

Päätavoitteet suunnittelujakson aikana

- Johtamisen tavoitteena on ohjata kaikilla organisaation tasoilla tiimitoimintaan.
- Johtamisen kehittäminen perustuu oman toiminnan monipuoliseen arviointiin ja tutkimustuloksiin. Hallinnolla on tärkeä ja keskeinen rooli tutkimustiedon välittämisessä ja tietoon perustuvassa johtamisessa.
- Hankerahoitusten avulla tehtävä toiminnan kehittäminen sidotaan vahvasti varhaiskasvatussuunnitelman ja opetussuunnitelmien sekä kehittämissuunnitelman mukaiseen toimintaan.
- Jaetulla ja osallistavalla johtajuudella voimistetaan työyksikköjen toimintakykyä, strategista osaamista ja osaamisen jakamista.
- Järjestetään osallistavan ja jaetun johtajuuden koulutusta johtajille, varajohtajille ja tiimien vetäjille.
 - o Koulutuksen tavoitteena on vahvistaa käsitystä työn eri rooleista ja toimintakykyä erilaisissa työtehtävissä.
 - o Koulutuksella vahvistetaan ymmärrystä siitä, että jokaisen työntekijän työtehtäviin kuuluu koko organisaation kehittämisen velvoite.

KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN KEHITTÄMISSUUNNITELMAN TALOUDELLISET VAIKUTUKSET

Kehittämissuunnitelma pitää sisällään tavoitteita, joihin voidaan vastata henkilöstön koulutuksella, toimintakulttuurin muutoksella tai lisärahoituksen kautta. Lisäresurssia vaativia muutoksia on kustannusarvioineen mainittu alla.

- Laitekannan kasvattaminen kohti 1:2 –tavoitetta tarkoittaa n. 500 tvt-laitteen lisäämistä opetukseen. Laitteen hinta vaihtelee laitteesta riippuen arviolta välillä 300 – 400 €/laite, jolloin vuositasolla leasing -maksuihin tarvitaan n. 40 000 € lisäystä. Suunnittelujakson aikana määritellään, onko laitekannan tavoitteen syytä olla 1:1, joka tarkoittaisi n. 2500 laitteen lisäystä nykyiseen. Samalla arviolla leasing -maksujen lisäystarve on n. 190 000 € vuodessa.
- Oppilaan tuen organisointi ja oppilaanohjauksen kehittäminen toteutetaan toimintakulttuurin kehittämisen ja koulutuksen kautta. Lisäksi resurssi täytyy saada oppilaanohjauksessa valtakunnallisten suositusten tasolle ja erityisopetuksen osalta nykyisen kesun tavoitteen mukaiseksi. Lisäkustannuksia tästä tulee n. 600 000 € vuodessa.
- Kielten opettamisen varhentamista kehitetään samanaikaisopetuksena toisella vuosiluokalla. Mikäli varhentaminen toteutetaan lisätuntien kautta, on kustannusvaikutus kunnassa n. 50 000 € vuodessa.
- Kielipainotteinen opetus aloitetaan suunnittelujakson aikana. Yhden opetusryhmän kustannukset ovat n. 50 000 – 60 000 € vuodessa mikäli toimintaa varten perustetaan ylimääräinen opetusryhmä. Mikäli kielipainotteisuus toteutetaan jo olemassa oleviin opetusryhmiin, putoavat kustannukset merkittävästi.
- Kieliohjelmia laajennetaan. Kustannuksien osalta on huomioitava opetuksen kustannukset sekä mahdolliset kuljetuskustannukset. Yhden uuden kielen aloittamisen arvioidaan tuovan kustannuksia opetustuntien osalta n. 15 000 €, jos aloittavia ryhmiä syntyisi 2 Etelä-Tuusulaan ja 2 Pohjois-Tuusulaan. Kun ryhmät toimivat luokka-asteilla 4-9, on kokonaiskustannus yhden uuden kielen toteuttamisesta n. 100 000 €.
- Oppilaiden ja henkilöstön kansainvälisen toiminnan mahdollisuuksia tuetaan 40 000 €:n rahoituksella ja erikseen haettavilla hankerahoituksilla.
- Oppimisympäristöjen kehittämiseen suunnattua investointirahoitusta jatketaan edelleen n. 200 000 €:n vuosittaisella määrärahalta.
- Taiteen perusopetuksen uusien opetussuunnitelmien käyttöönoton myötä vakiinnutetaan ilmiöpohjainen oppiminen ja yhteisopettajuus osaksi kansalaisopisto- ja taiteen perusopetusta, 10 000 € vuodessa.
- Lisätään kansalaisopiston ja taiteen perusopetuksen noin sadan tuntiopettajan osallistumista vuorolla täydennyskoulutuksiin.
- Opetukseen ja varhaiskasvatuksen johtamisen tva uudistetaan ja siihen panostetaan 50 000 € lisärahoitusta.
- Johtamiskoulutukseen ohjataan koulutusmäärärahoja ja jaettua johtajuutta tuetaan lisäämällä koulukohtaista kehittämisrahaa. Yhden pitkäkestoisen koulutuskokonaisuuden kustannukset ovat n. 20 000 €, riippuen kokonaisuuden kestosta ja laajuudesta.
- IB-lukion kustannukset ovat noin 100 000 € vuodessa enemmän kuin muun lukiokoulutuksen